

HEMELSTORM

Galerie Het Vijfde Huis

4 maart - 22 april 2017

Els Vos, werk op papier | Maarten Stuer, keramische sculpturen

—

De zon, het hemelruim, wat wolken, energievlokjes in de lucht – alles wat om en boven ons onveranderlijk ademt en beweegt, het is er niet zomaar, maar verdient ten volle onze aandacht.

Ja, neem nu een wolk – in de lucht, of hier, vereeuwigd op papier. Of een zonneschijf, oogverblindend, gloedvol en doorzichtig – daarboven, of in deze ruimte, in een abstracte sculptuur gevat. Door het oog en de handen van Els Vos en Maarten Stuer zijn deze hemellichamen niet langer ongrijpbaar, maar voelbaar aanwezig.

Zo is een wolk iets wat luchtig boven zijn eigen schaduw zweeft, badend in helder licht of hemels blauw. Wolken luisteren naar prachtige namen: melklucht, vederlierten, schapenwolkjes... Soms marcheren ze in een lange, plechtstatige of speelse optocht door het hemelruim.

Je hebt ze in alle soorten en maten: wattig, wit tot grijswit, bollend als slagroom, tastbaar en toch transparant – warm en droog, nevelig, dun en draderig, maar even goed vochtig, veranderlijk en verraderlijk. Soms zijn ze koud, kaal, klam en kil, of dreigend, draaiend en gewichtig drijvend in de lucht. Dan zijn ze verwickeld in een hemelstorm.

Wolken zijn in menig opzicht bijzonder. Meeslepend, veranderlijk en onvoorspelbaar, uniek naar vorm en kleur, prikkelen ze je verbeelding. Ze inspireren en waaien mee met weer en wind. Onvermoeibaar, dag in dag uit, zijn ze aanwezig. Soms willen ze je waarschuwen of fluisteren beloftes in je oor. Maar even later vagen ze – in een wilde bui – alles weg wat je met moeite hebt opgebouwd.

We leven in een turbulente tijd. Wolkenvelden glijden voorbij. Stapels onrustige donderkoppen, met kortaffe pennentrekken neergezet of messcherp uitgesneden. Uitzonderlijk is er geen wolkje aan de lucht. Wie aandachtig naar het werk van Els Vos kijkt, ontdekt het geheim van elke luchtspiegeling: aan de hemel kun je zien wat er zich onder – op aarde – afspeelt.

Dan is er even stilte. Je zwijgt.

Stilte is zoiets als poëzie: wat woorden samengebald, met veel wit eromheen.

De stilte in het woord verbindt, terwijl de klank betekenis geeft.

Achteraf valt moeilijk te zeggen wie de draad van het verhaal als eerste opnam. Uiteindelijk vallen alle draden samen in de stroom van beelden en woorden, gevoelens en gedachten die samen het verhaal uitmaken. Zo ook bij ‘Hemelstorm’. Twee kunstenaars, twee oeuvres – één ruimte, één idee.

Op deze plek, in deze woorden, weerspiegelt zich de hemel: de lucht, het licht, alles wat zoal voorbijgaat of zich voor onze ogen ontrolt. In het kleinste object – een partikel, een spiraal – zit de hele kosmos vervat. Even mysterieus, ongrijpbaar als het leven zelf. Vluchtig ook – herkenbaar, maar nooit eentonig. Zo oogt ook het keramische werk van Maarten Stuer.

Maar laten we even verder kijken. Wat zien we in feite? Een toevallig hemelspoor, een planetair landschap, een imaginair melkwegstelsel? Complexiteit omgezet in pure, eenvoudige vormen: schijven, concaaf of convex, schijnbaar zonder gewicht, consequent de zwaartekracht trotserend. Lichtende helderheid – een hemelgroet, sereen, als een eeuwenoud gebaar. Alsof elke ronding, gevat in klei, ons wil wijzen op de frêle broosheid der dingen, ondanks de hardheid van de wereld.

Neen, eenzaam zijn ze niet, deze wereldvreemde, grondstoffelijke gestalten. Ze zijn wat rest als het heelal zich in je hart heeft neergezet. Als de storm is gaan liggen en de hemel begint te klaren. Eigenzinnig, introvert. Zoals de stilte die we in ons dragen. Zoals verlangens of vragen zonder herkomst of doel, of geluk zonder maat.

Soms heb je heimwee naar iets dat nooit heeft plaatsgevonden. Het is als een diep verlangen naar wat nooit is geweest en waarschijnlijk nooit zal zijn. Iets, al weet je niet hoe of wat. Een gevoel dat je drijft en helpt herinneren... Het is niet voorbij, het blijft – je draagt het je hele leven met je mee.

Een gelijkaardige kracht schuilt in het werk van Els Vos en Maarten Stuer. (En op zo'n moment kan je het God maar moeilijk vergeven dat hij niét bestaat.)

—

Joris Capenberghs, maart 2017

joris.capenberghs@skynet.be